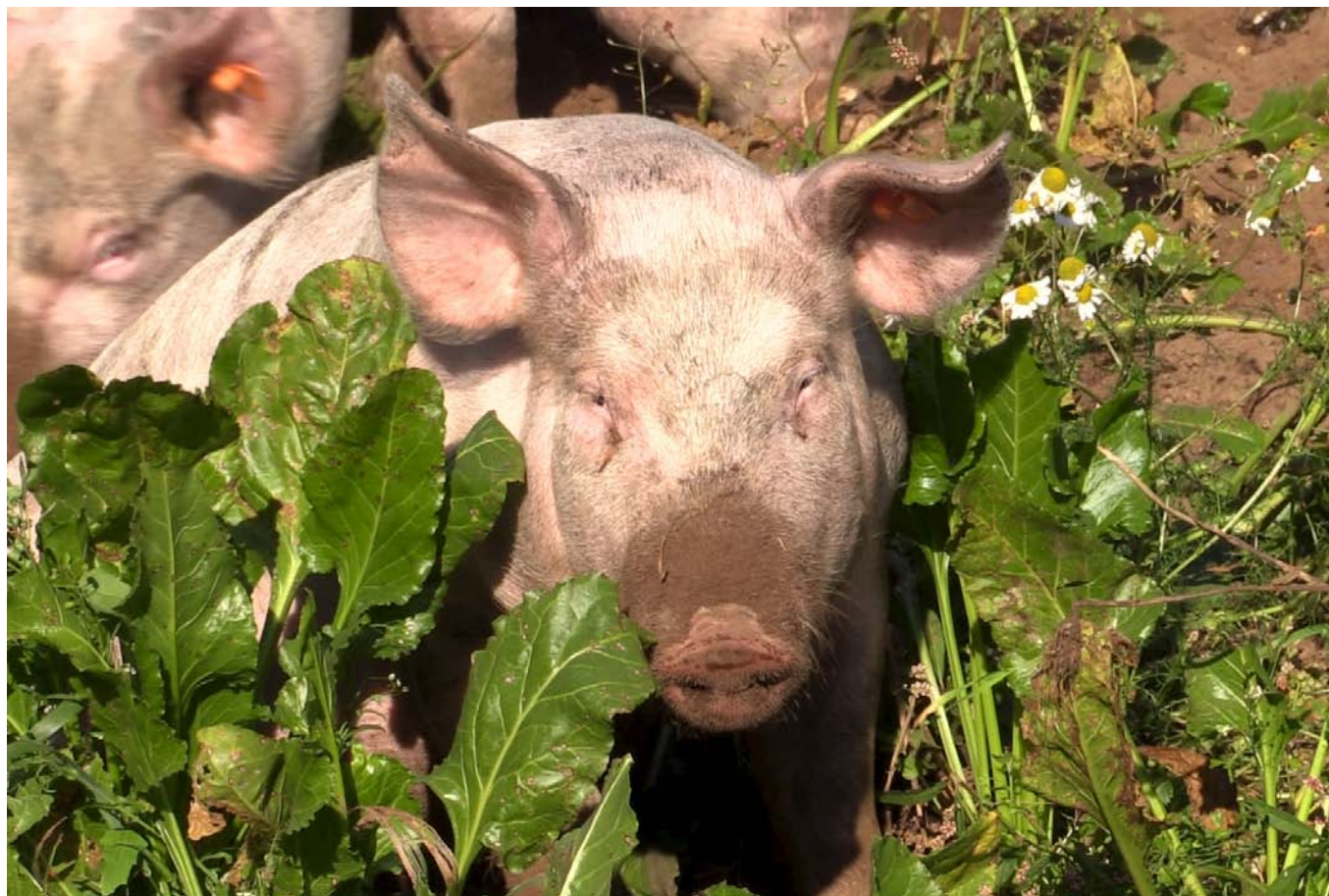




Grise bruger i naturlige omgivelser 20-60 pct. af deres vågne tid på at rode.

Mobilefolde - en mulighed for øko-slagtesvin

Konklusion

Det kræver en lidt større arbejdsindsats at have mobilesvinefolde, men det er praktisk muligt, og det giver en stor arbejdsglæde at se grisene rode i jorden og slippe for at muge ud.

Aht. miljøpåvirkningen er det nødvendigt med to daglige flytninger af folden. Derudover, skal der etableres en hurtigt voksende afgrøde efter grisene har været på marken.

Potentiale: Der er et stort potentiale i de mobilefolde, hvor grisene selv graver foderet op.

Af Kristian Knage-Drangsfeldt og Linda Rosager Duve, Seges

Økologiske slagtesvinestalde med befæstede udearealer er en dyr investering og dyrevelfærden er ikke optimal i den nuværende produktion af økologiske slagtesvin. En oplagt løsning ville være at have svinene på friland i stedet, men det er ikke så lige til, fordi miljøpåvirkningen let bliver

alt for koncentreret.

Derfor har Seges Økologi Innovation i et pilotprojekt afprøvet om mobilesvinefolde med en tilhørende hytte er løsningen. Svinefoldene blev afprøvet på en roemark, og foldene blev dagligt flyttet en foldlængde til et nyt areal med roer. Derfor havde grisene hele tiden mulighed for selv at grave deres foder op og samti-

dig blev miljøpåvirkningen reduceret, fordi grisenes gødning blev spredt over marken.

God dyrevelfærd

Grise bruger i naturlige omgivelser 20-60 pct. af deres vågne tid på at rode, og det sås tydeligt i forsøget, hvor grisene fra dag 1 rodede jorden helt op inden folden blev flyttet. I de traditionelle stalde kan rodeadfærden være en udfordring, fordi det kan være svært at tilbyde grisene tilstrækkeligt med rodemateriale, men i de mobilefolde er rodeadfærden til nytte, fordi grisene selv graver en stor del af deres foder op.

Grisene var sunde, godt gående og uden sår eller halebid fra start til slut. De sloges minimalt, og de var ikke syge på noget tidspunkt, så ingen grise blev behandlet.

Pasning af grisene

Hytten til hver af de mobilefolde er 5,5 m² med en bredde på 3,3 meter. I hele hyttens bredde er der et trug, som kan fyldes med tørfoder udefra. Grisene kom frivilligt ind i vognen, når tørfoder blev tildelt, så det var nemt at lukke døren og flytte vognen med grisene i hytten. Hytten er strø-

et med halm, så der var et tørt og trækfrit leje til alle grise. Grisene gødede ikke indendørs, så renligheden var høj i hytten, og det var derfor ikke nødvendigt at muge ud.

Udearealet er ca. 20 m² og afgrænset af to lukkede vægge på 1,3 meter i højden. Endevæggen har et åbent lodret gitter (Se billedet). Folden og hytten flyttes samlet med gummiged med pallegafler ind under hytten.

Grisene brugte 1000 l vand og 10 baller halm i hele perioden, og der blev dagligt brugt ca. en halv times arbejde på tilsyn, fodring, vanding, strøning og flytning af vognene.

Foderoptagelse og tilvækst

Grisene åd fra første dag alle roetoppene, men først efter ca. to uger begyndte de at æde roerne. Landmanden samlede de efterladte roer, hakkede dem og gav dem i truget sammen med tørfoderet, som de blev tildelt en gang dagligt i forbindelse med flytning af folden. Hvis grisene havde været fodret med hakkede roer på stald inden de blev indsat i forsøget, havde de måske ædt roerne fra marken med det samme.

Forsøget

- 2 folde med hver 10 grise (vægt ved start 42 kg)
- Hytte til hver fold: 5,5 m²
- Udendørsfold: 20 m²
- Hytte (inkl. grise) og fold blev flyttet samlet hver dag
- Grisene blev fodret med foderblandinger i hytten i forbindelse med hver flytning

Grisene blev indsat i de mobilefolde ved en gennemsnitsvægt på 41,6 kg (33 - 55 kg), og de blev slagtet ved en gennemsnitsvægt på 101 kg. Grisene havde en daglig tilvækst på 710 g i gennemsnit, og foderudnyttelsen var 4,1 FE/kg tilvækst, når roerne medregnes og 3,0 FE/kg tilvækst uden roer. Foderudnyttelsen er derfor ikke imponerende. Den øgede aktivitet og den større kuldepåvirkning kan være en del af forklaringen. Slagtevægten var i gennemsnit 77 kg og den gennemsnitlige kødprocent på 61,1, hvilket er meget godt.

Effekt på marken

Grisene gennemrodede det areal af roemarken som de havde adgang til, inden hver flytning. Samtidig var gødningen koncentreret til et område på ca. 2 m² i den ende af folden, der vendte væk fra hytten.

Ud fra normalt kan beregnes at hver slagtesvin i den periode de var i folden med den tildelte fodermængde deponerer i gennemsnit 4,97 kg N. Udregnet pr arealenhed, betyder det kvælstof belastning på 296 kg N/ha. Denne forholdsvis høje kvælstofmængde kan være problematisk om efteråret på let jord, hvor der er risiko for udvaskning. Udvasningsrisikoen kunne formindskes ved at harve jorden umiddelbart efter grisene har været der, så gødningen spredes og derefter så en efterafgrøde. Samtidig vil det være hensigtsmæssigt med to flytninger af folden pr. dag, så gødningen bliver spredt mere ensartet i marken.

